

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Havasi Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek, a Sümegi Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. március 8. napján kelt 1.G.40.385/2010/6. számú ítélete ellen az alperes részéről 7. sorszámon benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes 2009. február 11-én közúti áruszállítást rendelt meg az alperestől ... viszonylatában 2009. február 20-i felrakással, 301.600 forint szállítmányozási díj ellenében.

Az alperes a ... számítógépes rendszer regisztrált ügyfeleként a fenti fuvarfeladatot a ... weboldalon - mely virtuális vásártér fuvarozók és szállítmányozók részére - szervezte, arra a ... Kft. nevében, telefonon érkezett szóbeli ajánlat. A magát ... ügyvezetőnek kiadó személy kérésére az alperes 2009. február 17-én kelt fuvarmegbízását - mellőzve fax használatát - elektronikus levélként küldte meg a megadott - ingyenes szolgáltatói - email címre, melyet az ajánlattevő akként igazolta vissza, hogy azt nem beazonosítható névaláírással és a ... Kft. adatait tartalmazó cégbélyegző lenyomattal látta el.

A felperes 2009. február 11-i megrendelését az alperes 2009. február 18-án elektronikus levél útján igazolta vissza, melyben feltüntette, hogy a fuvarozást a ... forgalmi rendszámú gépjármű végzi.

A fenti rendszámú gépjármű 2009. február 20-án a felrakó helyen megjelent, és a felperes 2009. április 6-i fizetési határidejű áruszámlája szerinti bruttó 21.175 kg súlyú, 14.025 euró értékű fagyasztott, tömbös ipari szalonnát fuvarozásra átvette.

2009. február 23-án az alperes elektronikus levelet kapott a fuvarozótól, melyben jelezték, hogy probléma adódott a vontatóval, erről a felperes az alperest tájékoztatta.

2009. február 26-án a felperes értesítette az alperest, hogy a rakomány a lerakó helyre még nem érkezett meg; az alperes a fuvarozót szerződéskötéskor megadott mobiltelefonszámon nem tudta elérni, ezért a ... Kft. ügyvezetőjét kereste meg, aki tagadta, hogy a perbeli fuvarfeladat teljesítését elvállalta volna, közölte, hogy a megnevezett rendszámú fuvarszközzel nem rendelkezik a társaság.

Az alperes a rakomány eltűnése okán 2009. február 26-án feljelentést tett a ... Rendőrkapitányságon; a büntetőeljárás az elkövető kilétének megállapítása hiányában megszüntetéssel zárult.

A káresemény bekövetkeztét követően a felperes többször kérte az alperestől kára megtérítését, eredménytelenül, a peres felek kárfelelősség körében elfoglalt eltérő jogi álláspontja nem változott.

A felperes 2009. október 2-án előterjesztett keresetében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest a Ptk. 515. § (1) bekezdése, 520. § (1) bekezdése, 517. § (1) bekezdése, 339. § (1) bekezdése alapján kártérítés jogcímén 14.025 euró és annak 2009. április 6-tól a kifizetés napjáig számított EURIBOR nemzetközi pénzügyi kamata megfizetésére.

Előadta, hogy a szállítmányozási szerződés teljesítése során az alperes nem a Ptk. 515. § (1) bekezdésében előírt gondossággal járt el a fuvarozó kiválasztása során. Nem kérte be előzetesen a fuvarozó CMR biztosítási kötvényét, a cég adatait az Interneten bárki számára hozzáférhető adatbázis alapján ellenőrizte, önmagában gyanús ... címen levelezett. Emellett a fuvarszervezéshez használt internetes oldalon könnyedén lehet regisztrálni, az ahhoz kért cégalapítás az Internetről és egyéb adatbázisokból bárki számára megismerhetők, önmagában a regisztrálás nem nyújt semmiféle biztosítékot a fuvarozó teljesítőképességére, illetőleg megbízhatóságára. Álláspontja szerint, mivel a szerződés távollévők között jött létre, nem lett volna mellőzhető az ajánlattevő nevében eljáró személy ellenőrzése, cégjegyzési jogosultság fennállta, ellenőrzése aláírási címpéldánnyal. A szállítmányozó gondos eljárását kívánta volna meg az a körülmény is, hogy az alperes a felperes tulajdonával kapcsolatosan járt el, szem előtt kellett volna tartani a rakomány biztos célba érkezését.

Állítása szerint az alperes a megbízói igényérvényesítés körében is mulasztott, az ugyanis nem merülhet ki az ismeretlen tettes elleni feljelentés megtételében, polgári jogi úton is fel kellett volna lépnie, figyelemmel arra, hogy a ... Kft. bejegyzett gazdasági társaság. Utalt arra, hogy az alperes a Ptk. 4. § (1) bekezdése szerinti együttműködési kötelezettségének sem tett eleget, tekintve, hogy a felperes kárbejelentésére csupán 5 hónap elteltével válaszolt érdemben, és a feljelentésről készült jegyzőkönyvet is késlekedve küldte meg.

Az alperes érdemi ellenkérelmében vitatta kárfelelősségét, állította, hogy a fuvarozó gondos megválasztásával járt el, és a feljelentés megtételével eleget tett igényérvényesítési kötelezettségének, tekintve, hogy a nyomozás csalás büntetnének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyt, és nem vezetett eredményre.

A szállítmányozói üzleti tevékenysége során bevált módon a magyarországi képviselete által üzemeltetett ... weboldalon keresztül keresett fuvarozót, ezen internetes online rendszer használata számára hatékony és gyors, a számtalan üzletkötése során probléma még nem adódott. Kiemelte, hogy a virtuális fuvarbörze használata csak regisztráció esetén megengedett, mely során csatolni kell cégkivonatot, rakománybiztosítást vagy CMR biztosítást, közúti árufuvarozási engedélyt vagy közösségi engedélyt, illetőleg mobil vagy vezetékes telefonszámról számlát vagy szerződést. Állította, hogy a fuvarozó ajánlattételekor a gyakorlatának megfelelően a ... weboldalon keresztül ellenőrizte a ... Kft. cégkivonatát, meggyőződött arról, hogy bejegyzett cég és az ügyvezető neve, megbízatása a cégadatoknak megfelelt. Az ajánlattevő nevében eljáró személy az alperes által elküldött megbízást szabályszerűen aláírva, cégbélyegzővel ellátva küldte vissza, megjelölve a fuvarozó tehergépkocsi rendszámát. A fuvarozó cég ügyvezetőjével telefonon egyeztetett, nem kellett feltételeznie azt, hogy bűncselekményt kívánnak elkövetni, az üzletkötések gyorsasága kizárja, hogy aláírási címpéldánnyal lenne ellenőrizhető az ügyletkötő jogosultsága, emellett többször a cég alkalmazottai járnak el. Az áru sorsát a fuvarozás alatt is figyelemmel kísérte, ezt igazolja az, tájékoztatta a felperest arról, hogy probléma adódott a gépjárművel. Nem késlekedett az igényérvényesítéssel sem, mert amikor kiderült, hogy a gépkocsi lopott forgalmi rendszámmal állt a felrakó helyre és hamis papírokkal rendelkeztek, valamint hamis bélyegzőt használtak, haladéktalanul megtette a rendőrségi feljelentést. Utalt arra, hogy a kár akkor is bekövetkezett volna, ha a közvetlen feladó nem az alperes, hanem a felperes lett volna.

A jogalapon túl vitatta a kárösszagszerűségének bizonyítottságát is, és hivatkozott arra, hogy a keresettől eltérően a CMR 27. cikke szerinti kamat lenne igényelhető.

Az elsőfokú bíróság 2011. március 8. napján kelt 1.G.40.385/2010/6. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 14.025 eurót és annak 2009. április 6. napjától a kifizetés napjáig járó EURIBOR kamatát, valamint 463.800 forint perköltséget.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a peres felek között a Ptk. 514. § (1) bekezdése szerinti szállítmányozási szerződés jött létre, melynek teljesítése körében kötött az alperes a ... Kft.-vel fuvarozási szerződést. Az alperes bizonyítási terhe mellett vizsgálta az elsőfokú bíróság a Ptk. 515. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő eljárását; azt, hogy a fuvarozó megválasztásakor, utasításakor és ellenőrzésekor úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperes előadása szerint a fuvarozó kiválasztása a ... internetes rendszeren keresztül történt, ennek üzletszabályzata 6.1. pontja, 6.4. pontja vizsgálatával az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, hogy a rendszer az azonos tevékenységű vállalkozások számára biztosít szerződéses ajánlatok megtételére, illetőleg elfogadására lehetőséget, a szerződéses nyilatkozatok

valódiságát azonban nem garantálja, tehát nem mentesíti a szállítványozót a Ptk. 515. § (1) bekezdése szerinti kötelezettsége teljesítése alól. Az alperes azt, hogy a ... Kft. cégadatait a mindenki által hozzáférhető internetes portálon ellenőrizte, nem bizonyította, emellett elvárható lett volna, hogy a kiválasztott fuvarozó vonatkozásában az annak nevében eljáró személy cégjegyzési jogosultságát ellenőrizze, továbbá vizsgálja, hogy a fuvarozó a fuvarfeladat teljesítésére képes-e, kötelezettségeit szerződésszerűen teljesítő fuvarozó hírében áll-e. A szállítványozónak a fuvarozó kiválasztása során a gazdaságosságot és a küldemény biztonságát figyelembe véve kell eljárnia, mert nem a saját tulajdonával rendelkezik. Az alperes nem igazolta a fentieknek megfelelő eljárását, ezért az elsőfokú bíróság arra vont következtetést, hogy a Ptk. 515. § (1) bekezdése szerinti kötelezettségét megszegte.

Osztotta az elsőfokú bíróság felperes Ptk. 517. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére alapított jogi érvelését is; álláspontja szerint a megbízó igényeinek érvényesítése nem merül ki az ismeretlen tettes elleni feljelentésben. A fuvarozási szerződés megkötésére a ... Kft.-vel került sor, a szerződés érvényes létrejötté a fuvarozóval szembeni polgári peres eljárás tárgya lehet, melynek nem előkérdése a büntetőeljárás; a szállítványozó igényérvényesítési kötelezettségét a Ptk. 521. § (3) bekezdésében és a Ptk. 513. § (2) bekezdésén keresztül alkalmazandó Ptk. 474. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a megbízó érdekében kell teljesíteni.

A Ptk. 520. § (1), (2) bekezdéseiben foglaltak értelmezésével az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a Ptk. 520. § (1) bekezdése szerint fuvarozó módjára felel, mert a kár a küldeményben a szállítványozási tevékenységével okozati összefüggésben következett be. Az alperes a kárfelelősség alól a Ptk. 501. § a) pontja szerint menthette volna ki magát, azonban felhívás ellenére nem bizonyította, hogy a kár a fuvarozó tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok folytán állt elő.

A kártérítés mértékét a bíróság a Ptk. 503. § (1) bekezdése alapján, a GK 74. számú állásfoglalás figyelembevételével a keresetben megjelölt összeggel egyezően határozta meg, tekintve, hogy a felperes az elveszett dolog értékét számlával bizonyította, melyben foglaltakat az alperes nem tette vitássá. A késedelmi kamatról a Ptk. 360. § (1) bekezdése és 231. §(2) bekezdése alapján határozott, kifejtve, hogy a CMR rendelkezései a kamat mértékére sem irányadók.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben elsődlegesen annak megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését kérte. Kifejtette, az adott helyzetben általában elvárható magatartás azt jelenti, egy konkrét károkozó helyzetben a társadalom tagjai általában milyen magatartást tanúsítanak; a felróhatóság vizsgálata során nem az egyén szubjektív tulajdonságai és nem is egy mindenkire egyformán kötelező mérce számít. A bíróság típusokat állapít meg, meghatározza egy hasonló elkövető általában tanúsított magatartását egy hasonló károkozó helyzetben, és ezzel veti össze a konkrét károkozó, konkrét magatartását. Az alperes álláspontja szerint a fuvarozó kiválasztásakor az általában elvárható módon járt el, tekintve, hogy az az általa mindig használt és széles körben elfogadott ... rendszeren keresztül történt, a rendszert csak olyan felhasználó veheti igénybe, aki

megfelelő módon regisztrált és ennek keretében benyújtotta a szükséges dokumentumokat. Ebből következően az alperes alappal feltételezhette, hogy a kiválasztott fuvarozó a fuvarfeladat teljesítésére képes és alkalmas, a fuvarozó cég ügyvezetőjével telefonon egyeztettek és a szerződés a fuvarozó részéről cégszerűen aláírásra került. Utalt változatlanul arra, nem róható fel az alperesnek az, hogy nem feltételezte bűncselekmény lehetséges elkövetését, az általában elvárhatóság követelményébe nem tartozik bele ennek vizsgálata.

Utalt az alperes arra is, az elsőfokú bíróság iratellenesen rögzítette az ítélete indokolásában, hogy nem vitatta az elveszett dolog számlával bizonyított értékét; a 2010. november 16-án tartott tárgyaláson az alperes akként nyilatkozott, hogy a jogalapot és az összecszerűséget egyaránt vitatja. Ezen nyilatkozatára tekintettel az elsőfokú bíróság fel is hívta a felperes figyelmét arra, hogy bizonyítandó tény az okozott kár mértéke, ezen felhívásra azonban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte; fenntartotta, hogy az alperes a fuvarozó megválasztása során nem az elvárható módon járt el, így kárfelelősség terheli. Álláspontja szerint a kárösszeget az áruszámla becsatolásával igazolta, az abban szereplő összeget kapta volna meg a vevőtől. Az alperes anélkül tette vitássá a számlát, hogy annak tartalmát konkrétan kifogásolta volna, önmagában a vitatás ténye az okirati bizonyítékot nem teszi kétségesé.

Az alperes fellebbezése nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, és abból érdemben helytállóan vont következtetést a kereset megalapozottságára. A Fővárosi Ítéltábla az alábbiak szerint nem osztja a fuvarozó gondos megválasztására és a kárösszeg bizonyítatlanságára alapított alperesi fellebbezési okfejtést.

A Ptk. 515. § (1) bekezdésének első fordulata szerinti, a fuvarozó megválasztására vonatkozó gondossági kötelezettség megsértése -amennyiben a szállítmányozó a fuvarozó megválasztása során felróhatóan jár el - a Ptk. 520. § (1) bekezdésében foglaltakból következően azt eredményezi, hogy a vele szerződő fuvarozó magatartásáért a Ptk. általános szabályai szerinti felelősséggel tartozik a megbízója felé.

A per nem vitás adatai szerint a fuvarozóra bízott áru a fuvarozás során, szándékos magatartás következtében elveszett, a felperes ezzel összefüggésben állította az alperes gondatlan eljárását; a Ptk. 520. § (2) bekezdésébe foglalt jogszabályi feltételek teljesülése hiányában - mivel az alperes a fuvarozást nem maga végezte és az áru nem gyűjtőfuvarozás során veszett el - szállítmányozóként fuvarozó módjára nem felel, a kimentésére nem irányadó az elsőfokú bíróság által felhívott Ptk. 501. § a) pontja.

Az alperes a kimentéséhez azt tartozott bizonyítani, hogy a fuvarozó megválasztása során úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható; az elsőfokú bíróság ennek a vizsgálatára is helytállóan kitérve, megalapozottan jutott arra a jogi következtetésre, hogy az alperes a gondossági kötelezettségét megsértve, felróhatóan járt el.

A fellebbezésben is hivatkozott virtuális fuvarbörzén keresztül történő fuvarszervezés kapcsán - figyelemmel a ... alperes által csatolt üzletszabályzatában foglaltakra is - helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy nem mellőzhető a szerződéses nyilatkozatok valódiságának ellenőrzése, utóbbi alól a rendszer használatához szükséges regisztráció felmentést nem ad, azt nem helyettesítheti.

A küldemény biztonságos továbbításához fűződő érdek feltétlenül megkívánta volna, hogy az alperes a vele korábban együtt nem működő, részére fuvarozást nem végző, számára ismeretlen, mobiltelefonszámon jelentkező ajánlattevő személy esetén ellenőrizze a ... Kft.-vel állított kapcsolata valódiságát, figyelemmel azon aggályos körülményekre, hogy a kapcsolattartáshoz nem vezetékes, hanem mobiltelefonszámot, valamint ingyen szolgáltatós e-mail címet adott meg, továbbá a telefax használatát - meghibásodásra hivatkozva - kifejezetten kérte mellőzni.

Kétségtelen, hogy a szállítmányozói fuvarszervezés eredményessége az ügyletkötés gyorsaságán is múlik, ez azonban nem mehet a biztonságosság követelményének a rovására; a perbeli esetben a felperes 2009. február 11-i megrendelésétől az áru 2009. február 20-i felrakásáig napok teltek el, így nem lett volna időbeli akadálya sem annak, hogy az alperes - az állítása szerint megtekintett cégalapítvány alapján - a ... Kft. székhelyén kísérelje meg felvenni a kapcsolatot az ajánlattevővel akár vezetékes telefonon, akár személyesen, mint ahogy arra a rakomány elveszését követően sort kerített.

Az alperesnek - függetlenül attól, hogy állítása szerint számtalan esetben problémamentesen zajlott a perbeli esettel azonos módon történő ügyletkötése - szakcéggént tudomással kellett bírnia a rakomány eltulajdonítását célzó, csalásra törekvő piaci szereplők sajnálatos jelenlétének a lehetőségéről, arról, hogy a csalás kockázata csak hatékony ellenőrzéssel csökkenthető.

Az alperes az ügyletkötés fenti körülményei okán elvárható, ésszerű ellenőrzést elmulasztotta, így annak jogkövetkezményeként az általa gondatlanul megválasztott fuvarozó magatartásáért felel.

A magyar polgári jogi felelősség egyik alaptétele, hogy a kártérítési szankció a felróhatóság fokától függetlenül az okozott kárhoz igazodik, a teljes kártérítés elve az irányadó.

Ez alól kivételt jelent a fuvarozó kártérítési felelőssége mértékének a korlátozása; a Ptk. 503. § (1) bekezdése szerint a küldemény teljes vagy részleges elveszése esetén a fuvarozó az elveszett dolog értékét köteles megtéríteni. Ezen felelősségkorlátozás nem érvényesül, amennyiben a kárt szándékos magatartás okozza; a Ptk. 503. § (3) bekezdése szerint szándékos károkozás esetén a fuvarozó az ebből eredő minden kárért felelős.

Ezzel azonos elvű jogi szabályozást nyújt a perbeli fuvarjogviszonyra a Ptk. 506. § (1) bekezdésén keresztül elsődlegesen alkalmazandó 1971. évi 3. számú tvr.-rel

kihirdetett Nemzetközi Közúti Árufuvarozási Szerződésről szóló Egyezmény (CMR) 23. cikk 1-6. pontja és 29. cikk 1. pontja.

A perbeli esetben az áru szándékos magatartás következtében veszett el, így a fuvarozó kárfelelősségét korlátozó CMR és Ptk. szabályok nem lennének alkalmazhatók, a perbeli jogvita tárgya azonban az alperes mint szállítmányozó kárfelelőssége, aki a korábban már kifejtettek szerint nem fuvarozó módjára, hanem a Ptk. általános szabályai szerint felel a felperes mint megbízó felé.

A Ptk. 515. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésének következménye a Ptk. 355. § (4) bekezdése szerinti teljes kártérítő felelősség, a károsult tehát követelheti a károkozó körülmény folytán vagyonában beállott értékcsökkenést és elmaradt vagyoni előnyt, valamint azt a kárpótlást vagy költséget, amely az őt ért hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

Az alperes nem tette vitássá, hogy a kárösszeg bizonyítására csatolt, 2009. április 6-i fizetési határidejű áruszámlában szereplő 14.025 euró a rakomány vételára, amely annak rendben történő kiszolgáltatása esetén a felpereshez a vevőjétől befolyt volna.

Az áru ugyancsak nem vitás elveszése okán a felperes vagyonában értékcsökkenés állt be, és a megghiúsult értékesítésből remélt haszontól is elesett.

Az alperes kárösszeg vitására elsőfokú eljárás során tett, fellebbezésben hivatkozott védekezésében általánosan nyilatkozott, az áruszámlában szereplő összegre vonatkozóan értékelhető, konkrét kifogást nem adott elő, így az okirattal bizonyító felperes a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti bizonyítási kötelezettségének kellően eleget tett, az őt ért kárt alátámasztotta, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a keresettel egyező összegű marasztalásról határozott, nem osztja a Fővárosi Ítéltábla az alperes kárösszeg bizonyítatlanságára alapított fellebbezési okfejtését sem.

Mindezekre figyelemmel a fellebbezésben előadottak sem eltérő tényállás, sem érdemben eltérő jogi következtetés levonására nem adtak alapot, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a fentiek szerint pontosított indokolással - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes jogorvoslati perköltsége megfizetésére, mely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével megállapított - általános forgalmi adót is tartalmazó - jogi képviselési munkadíjból áll.

Budapest, 2011. szeptember 6.

Dr. Bánki Horváth Mária s. k.,
a tanács elnöke

Levek Istvánné dr. s. k.,
előadó bíró

Dr. Felker László s. k.,
bíró

A kiadmány hitelül